

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД**У Х В А Л А
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

02 грудня 2024 року

м. Київ

Вищий антикорупційний суд колегією суддів у складі:
головуючого судді Олійник О.В., суддів Саландяк О.Я., Широкої К.Ю.,

розглянувши в порядку письмового провадження заяву про забезпечення позову у справі

за позовом Міністерства юстиції України (місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького, буд. 13, м. Київ, 01001, ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 00015622)

до Відкритого акціонерного товариства Науково-виробничого об'єднання «Родіна» (місцезнаходження: Звенигородське шосе, буд. 18/20, м. Москва, російська федерація, 123022, основний державний реєстраційний номер: 1027739004424, ідентифікаційний номер платника податків: 7703016310),

третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача Акціонерне товариство «АНТОНОВ» (місцезнаходження: вул. Мрії, буд. 1, м. Київ, 03062, ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 14307529),

про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»,

ВСТАНОВИВ:

29.11.2024 Міністерство юстиції України (далі – Мін'юст) звернулось до Вищого антикорупційного суду із позовною заявою до Відкритого акціонерного товариства Науково-виробничого об'єднання «Родіна» (далі – ВАТ НВО «Родіна»), третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача Акціонерне товариство «АНТОНОВ» (далі – АТ «АНТОНОВ»), про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції» (далі – Закону).

Одночасно із пред'явленням позову Мін'юст подав до суду заяву про забезпечення позову, у якій просить суд:

1) заборонити АТ «АНТОНОВ» вчиняти будь-які дії щодо відчуження, передачі третім особам, пошкодження, знищення майна ВАТ НВО «Родіна», а саме комплектів рульових агрегатів систем керування польотом, які були надані в межах договору № 754/14, укладеного 22.01.2014 між ВАТ НВО «Родіна» та ДП «АНТОНОВ», та фактично знаходяться в АТ «АНТОНОВ»: РА-100-01 в кількості 2 шт. (серійні номери 0340158, 0340159); РА-110-01 в кількості 2 шт. (серійні номери 0340146, 0340149);

2) заборонити ВАТ НВО «Родіна» вчиняти будь-які дії щодо відступлення права

вимоги за договором № 754/14, укладеним 22.01.2014 між ВАТ НВО «Родіна» та ДП «АНТОНОВ», а саме на: 2 агрегати РА-100-01 (серійні номери 0340157, 0340160); 2 агрегати РА-110-01 (серійні номери 0340147, 0340148); 1 агрегат РА-81Н (серійний номер 0340048).

Обґрунтування заяви

Мотивуючи подану заяву представник позивача зазначив, що Указом Президента України від 01.07.2023 № 364/2023 введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України (далі – РНБО) від 01.07.2023 «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», яким зокрема до ВАТ НВО «Родіна» застосовано санкцію у виді блокування активів.

У ході опрацювання відомостей про активи та підстави застосування санкції у виді стягнення активів у дохід держави до осіб, до яких вказаним рішенням РНБО застосовано санкції, встановлено, що ВАТ НВО «Родіна» є одним із провідних підприємств російської федерації по розробці та виробництву високоточних авіаційних систем управління для цивільної та військової промисловості та ним здійснюється розробка, постачання та технічне обслуговування авіаційної техніки для збройних сил російської федерації, тобто суттєве сприяння збройній агресії проти України.

Заявник вказав, що 22.01.2014 ДП «АНТОНОВ» та ВАТ НВО «Родіна» уклали договір № 754/14, відповідно до якого державне підприємство отримало на умовах тимчасового ввозу для проведення випробувань комплекти рульових агрегатів систем керування польотом (РА-100-01 – 4 одиниці, РА-110-01 – 4 одиниці, РА-81Н – 1 одиниця).

Наразі 2 агрегати РА-100-01 (серійні номери 0340158, 0340159) та 2 агрегати РА-110-01 (серійні номери 0340146, 0340149), передані за договором № 754/14, перебувають у розпорядженні АТ «АНТОНОВ», а інші агрегати (2 агрегати РА-100-01 (серійні номери 0340157, 0340160), 2 агрегати РА-110-01 (серійні номери 0340147, 0340148) та 1 агрегат РА-81Н (серійний номер 0340048), знищені в період з 24 лютого до кінця березня 2022 року внаслідок бойових дій у смт Гостомель Київської області, де вони зберігались на території аеродрому Київ/Антонов-2.

Зважаючи на те, що активи підсанкційної особи – комплекти рульових агрегатів систем керування польотом – перебувають в АТ «АНТОНОВ», на них не накладено арешт та не встановлено заборону на відчуження, заявник вважає, що товариство як фактичний володілець таких активів може вчиняти дії, які призведуть до їх відчуження, знищення, пошкодження чи передачі третім особам.

Разом з тим ВАТ НВО «Родіна» може вчинити на території російської федерації дії, спрямовані на відступлення права вимоги за договором від 22.01.2014 № 754/14 в частині знищених агрегатів.

На думку заявника, зазначені обставини можуть призвести до відчуження активів до вирішення справи по суті, що унеможливить виконання судового рішення в разі задоволення позову, що стало підставою для звернення до суду із цією заявою.

Оцінка та мотиви суду

Глава 10 розділу I «Загальні положення» КАС України визначає порядок та підстави вжиття заходів забезпечення позову в адміністративному судочинстві.

Так, ч. 1 ст. 150 КАС України передбачено, що суд за заявою учасника справи або з власної ініціативи має право вжити визначені цією статтею заходи забезпечення позову.

Заява про забезпечення позову подається одночасно з пред'явленням позову до суду, до якого подається позов за правилами підсудності, встановленими цим Кодексом (п. 2 ч. 1 ст. 153 КАС України).

Заява про забезпечення позову подана Мін'юстом як позивачем в адміністративній справі. Відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 4 КАС України позивачем є в тому числі суб'єкт владних

повноважень, на виконання повноважень якого подано позов до адміністративного суду.

Відповідно до ч. 8 ст. 5 Закону, пп. 2-10 п. 3 та пп. 54-3 п. 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Мін'юст уповноважено звертатися до суду з позовами та брати участь у справах про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону.

Згідно із ст. 283-1 КАС України позовна заява про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону, подається до Вищого антикорупційного суду протягом строку дії правового режиму воєнного стану.

Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX, у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, у державі введено воєнний стан із 05 год 30 хв 24.02.2022 строком на 30 діб. Строк дії воєнного стану неодноразово продовжувався, останній раз до 08.02.2025.

Заява про забезпечення позову розглядається судом, у провадженні якого перебуває справа або до якого має бути поданий позов, не пізніше двох днів з дня її надходження, без повідомлення учасників справи (ч. 1 ст. 154 КАС України). Письмовим провадженням є вирішення окремого процесуального питання в суді першої інстанції без повідомлення та (або) виклику учасників справи та проведення судового засідання на підставі матеріалів справи у випадках, встановлених цим Кодексом (п. 10 ч. 1 ст. 4 КАС України).

Отже, заява про забезпечення позову, яка подана одночасно із пред'явленням позову, надійшла від належного суб'єкта, подана під час дії правового режиму воєнного стану та підлягає розгляду Вищим антикорупційним судом у порядку письмового провадження.

Забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду (п. 1 ч. 2 ст. 150 КАС України).

Позов може бути забезпечено серед іншого заборонаю відповідачу вчиняти певні дії, а також заборонаю іншим особам вчиняти дії, що стосуються предмета спору (п. 2, 4 ч. 1 ст. 151 КАС України).

Відповідно до ч. 2 ст. 151 КАС України суд може застосувати кілька заходів забезпечення позову. Заходи забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами. Суд також повинен враховувати співвідношення прав (інтересу), про захист яких просить заявник, із наслідками вжиття заходів забезпечення позову для заінтересованих осіб.

Тобто якщо існує очевидна небезпека заподіяння шкоди правам та інтересам позивача, або захист цих прав та інтересів стане неможливим чи для їх відновлення необхідно буде докласти значних зусиль та витрат, суд може постановити ухвалу про вжиття заходів забезпечення адміністративного позову, зокрема, шляхом встановлення заборони відповідачу вчиняти певні дії, а також заборони іншим особам вчиняти дії, що стосуються предмета спору.

За своєю суттю інститут забезпечення позову в адміністративному судочинстві є інститутом попереднього судового захисту. Метою його запровадження є гарантування виконання рішення суду у випадку задоволення позову за існування очевидної небезпеки заподіяння шкоди правам, свободам та інтересам позивача до ухвалення рішення у справі.

Доведення наявності зазначених підстав або принаймні однієї з них, з точки зору процесуального закону, є необхідною передумовою для вжиття судом заходів до забезпечення позову. Водночас такі заходи мають бути вжиті лише в межах позовних вимог та бути адекватними, співмірними з позовними вимогами. Суд не вправі вживати заходи забезпечення позову, які є фактично рівнозначними задоволенню позовних вимог.

Співмірність передбачає співвідношення негативних наслідків від вжиття заходів

забезпечення позову з тими негативними наслідками, які можуть настати в результаті невжиття цих заходів, з урахуванням відповідності права чи законного інтересу, за захистом яких заявник звертається до суду, майнових наслідків заборони відповідачу, іншим особам вчиняти певні дії.

Адекватність заходу забезпечення позову, що застосовується судом, визначається його відповідністю вимогам, на забезпечення яких він вживається. Оцінка такої відповідності здійснюється судом, зокрема з урахуванням співвідношення права (інтересу), про захист яких просить заявник, з майновими наслідками заборони відповідачеві, іншій особі вчиняти певні дії.

Отже, при вирішенні питання про забезпечення позову суд має здійснити оцінку обґрунтованості доводів заявника щодо необхідності вжиття відповідних заходів з урахуванням такого: розумності, обґрунтованості і адекватності вимог заявника щодо забезпечення позову; забезпечення збалансованості інтересів сторін, а також інших учасників судового процесу; наявності зв'язку між конкретним заходом забезпечення позову і предметом позову, зокрема, чи спроможний такий захід забезпечити фактичне виконання судового рішення в разі задоволення позовних вимог; імовірності утруднення виконання або невиконання рішення суду в разі невжиття таких заходів; запобігання порушенню у зв'язку із вжиттям таких заходів прав та охоронюваних законом інтересів осіб, що не є учасниками даного судового процесу.

Аналогічна правова позиція висловлена Верховним Судом у постанові від 01.06.2022 у справі № 380/4273/21.

Суд встановив, що 22.01.2014 ДП «АНТОНОВ» та ВАТ НВО «Родіна» уклали договір № 754/14, відповідно до якого державне підприємство отримало на умовах тимчасового ввозу для проведення випробувань комплекти рульових агрегатів систем керування польотом (РА-100-01 – 4 одиниці, серійні номери 0340157, 0340158, 0340159, 0340160; РА-110-01 – 4 одиниці, серійні номери 0340146, 0340147, 0340148, 0340149; РА-81Н – 1 одиниця, серійний номер 0340048).

Зі змісту акту від 23.05.2022 № 4/226-22 про перевірку технічного стану та визначення придатності повітряного судна до польотів, вбачається, що після звільнення смт Гостомель комісія АТ «АНТОНОВ» провела огляд складського приміщення відділу 226 за результатами якого виявила агрегати, які мають сліди механічного та термічного пошкодження, а саме: РА-100-01 серійні номери 0340158, 0340159 та РА-110-01 серійні номери 0340146, 0340149. Не знайдені агрегати РА-100-01 (серійні номери 0340157, 0340160), РА-110-01 (серійні номери 0340147, 0340148) та РА-81Н (серійний номер 0340048) комісія вважає знищеними внаслідок значних руйнувань та впливу вогню.

Означені агрегати РА-100-01 (серійні номери 0340158, 0340159) та РА-110-01 (серійні номери 0340146, 0340149) наразі перебувають в АТ «АНТОНОВ», що підтверджується листом останнього від 25.09.2024 № 419/13643-24 й переліком та описом майна ВАТ НВО «Родіна» за договором від 22.01.2014 № 754/14, складеним 24.09.2024 головним конструктором (з систем керування польотом, гідравліки та шасі) АТ «АНТОНОВ».

Указом Президента України від 01.07.2023 № 364/2023 введено в дію рішення РНБО від 01.07.2023 «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», яким зокрема до ВАТ НВО «Родіна» застосовано санкцію у виді блокування активів.

Мін'юст звернувся до Вищого антикорупційного суду із позовною заявою до ВАТ НВО «Родіна», третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача АТ «АНТОНОВ», у якій просить застосувати до ВАТ НВО «Родіна» санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону, та стягнути в дохід держави активи останнього, а саме:

1) комплекти рульових агрегатів систем керування польотом, які були надані в межах

договору № 754/14, укладеного 22.01.2014 між ВАТ НВО «Родіна» та ДП «АНТОНОВ», та фактично знаходяться в АТ «АНТОНОВ»: РА-100-01 в кількості 2 шт. (серійні номери 0340158, 0340159); РА-110-01 в кількості 2 шт. (серійні номери 0340146, 0340149);

2) право вимоги сторони за договором на комплекти рульових агрегатів систем керування польотом, які були надані в межах договору № 754/14, укладеного 22.01.2014 між ВАТ НВО «Родіна» та ДП «АНТОНОВ», а саме на: 2 агрегати РА-100-01 (серійні номери 0340157, 0340160); 2 агрегати РА-110-01 (серійні номери 0340147, 0340148); 1 агрегат РА-81Н (серійний номер 0340048).

На переконання позивача існують законодавчо визначені підстави, передбачені абз. 4 пп. г п. 1 та пп. а п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону, для застосування до ВАТ НВО «Родіна» означеної санкції, оскільки відповідач бере активну участь у:

- виробництві військової техніки та забезпеченні оборонних потреб збройних сил російської федерації, що призводить до завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України;

- забезпеченні ремонту на постачанні продукції військового призначення, яке використовується під час збройної агресії проти України;

- матеріально-технічному забезпеченні збройної агресії проти України, шляхом розробки та виробництва, ремонту військової авіаційної техніки, чим посилює військовий потенціал російської федерації, яка залучає зазначену військову техніку під час здійснення агресії проти України.

Суд зазначає, що під час вирішення заяви про забезпечення позову, обґрунтованість позовних вимог не досліджується, адже це питання є предметом дослідження під час розгляду спору по суті.

У заяві про забезпечення позову заявник просить суд заборонити відповідачу та третій особі вчиняти певні дії, що стосуються предмета спору у справі, а саме комплектів рульових агрегатів систем керування польотом та права вимоги сторони за договором від 22.01.2014 № 754/14.

Тобто заходи забезпечення, про вжиття яких просить заявник, відповідають предмету спору.

Суд погоджується із доводами заявника про існування реальної загрози, що невжиття заходів забезпечення позову може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду.

Так, у разі, якщо заходи забезпечення позову не будуть вжиті, то відповідач, будучи обізнаним про адміністративний позов про застосування санкції у виді стягнення в дохід держави активів, які йому належать, з метою унеможливлення стягнення цих активів, може вчинити дії, спрямовані на відступлення права вимоги за договором від 22.01.2014 № 754/14 в частині знищених комплектів рульових агрегатів.

Водночас, з огляду на те, що комплекти рульових агрегатів систем керування польотом, які позивач просить суд стягнути в дохід держави, фактично перебувають в АТ «АНТОНОВ», на них не накладено арешт, у тому числі із заборонаю відчуження, суд переконаний, що існує ймовірність пошкодження, знищення, відчуження майна та передачі його третім особам.

Суд вважає, що обраний позивачем спосіб забезпечення позову є справедливим, ефективним, адекватним, а також таким, що забезпечить збалансованість інтересів сторін та третьої особи, не матиме негативних наслідків, у тому числі майнових, оскільки спрямований на збереження існуючого становища учасників справи до ухвалення судом остаточного рішення.

При цьому суд також бере до уваги співвідношення прав (інтересу), про захист яких просить позивач (забезпечення можливості стягнення активів у дохід держави), із наслідками вжиття заходів забезпечення позову. Матеріали справи не містять відомостей, що забезпечення позову порушить права та охоронювані законом інтереси інших осіб, що не є

учасниками цього судового процесу.

Вжиття таких заходів не суперечить меті застосування правового інституту забезпечення позову, гарантує ефективність судового захисту в разі задоволення цього позову та відповідає вимогам процесуального закону.

З огляду на викладене, з метою збереження активів до ухвалення остаточного рішення у справі, суд дійшов висновку про необхідність вжиття заходів забезпечення позову, передбачених п. 2, 4 ч. 1 ст. 151 КАС України, тому заяву Мін'юсту слід задовольнити.

Керуючись ст. 150-154, 156, 243, 24, 250, 256 КАС України, суд

ПОСТАНОВИВ:

Задовольнити заяву Міністерства юстиції України про забезпечення позову.

Вжити заходи забезпечення адміністративного позову Міністерства юстиції України до Відкритого акціонерного товариства Науково-виробничого об'єднання «Родіна», третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача Акціонерне товариство «АНТОНОВ», про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».

Заборонити Акціонерному товариству «АНТОНОВ» вчиняти будь-які дії щодо відчуження, пошкодження, знищення, передачі третім особам майна Відкритого акціонерного товариства Науково-виробничого об'єднання «Родіна», а саме комплектів рульових агрегатів систем керування польотом, які були надані в межах договору № 754/14, укладеного 22.01.2014 між Відкритим акціонерним товариством Науково-виробничим об'єднанням «Родіна» та Державним підприємством «АНТОНОВ», та фактично знаходяться в Акціонерному товаристві «АНТОНОВ»: РА-100-01 в кількості 2 шт. (серійні номери 0340158, 0340159); РА-110-01 в кількості 2 шт. (серійні номери 0340146, 0340149).

Заборонити Відкритому акціонерному товариству Науково-виробничому об'єднанню «Родіна» вчиняти будь-які дії щодо відступлення права вимоги за договором № 754/14, укладеним 22.01.2014 між Відкритим акціонерним товариством Науково-виробничим об'єднанням «Родіна» та Державним підприємством «АНТОНОВ», а саме на: 2 агрегати РА-100-01 (серійні номери 0340157, 0340160); 2 агрегати РА-110-01 (серійні номери 0340147, 0340148); 1 агрегат РА-81Н (серійний номер 0340048).

Ухвала набирає законної сили з моменту її підписання суддями та може бути оскаржена безпосередньо до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'ятнадцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Ухвала є виконавчим документом та підлягає негайному виконанню з дня її постановлення.

Оскарження ухвали про забезпечення позову не зупиняє її виконання, а також не перешкоджає подальшому розгляду справи.

Строк пред'явлення ухвали до виконання становить три місяці з дня її постановлення, тобто до 02.03.2025.

Примірник ухвали про забезпечення позову негайно надіслати заявнику, всім особам, яких стосуються заходи забезпечення позову і яких суд може ідентифікувати.

Особи, винні в невиконанні ухвали про забезпечення позову, несуть відповідальність, встановлену законом.

Стягувач:

Міністерство юстиції України (місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького, буд. 13, м. Київ, 01001, ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 00015622).

Боржники:
Відкрите акціонерне товариство Науково-виробниче об'єднання «Родіна» (місцезнаходження: Звенигородське шосе, буд. 18/20, м. Москва, російська федерація, 123022, основний державний реєстраційний номер: 1027739004424, ідентифікаційний номер платника податків: 7703016310);

Акціонерне товариство «АНТОНОВ» (місцезнаходження: вул. Мрії, буд. 1, м. Київ, 03062, ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 14307529).

Головуючий суддя	/підпис/	О.В. Олійник
Судді	/підпис/	О.Я. Саландяк
	/підпис/	К.Ю. Широка

Повний текст ухвали складено 02.12.2024.

Всього в копії

арк.

Секретар судового відділення преставного
вищого управління забезпечення
судового процесу апарату Вищого
антикорупційного суду
Тетяна ДРОШЕНКО

